

Nr 88

Av herr Thylén m. fl., om *ändrade former för utlåning från allmänna pensionsfonden.*

Företagsnedläggelser sker nu i så snabb takt att det väcker oro inte bara i företagarkretsar utan också bland de anställda och hos kommunalmännen i de berörda kommunerna. Som en följd av inskränkningarna ökar antalet arbetslösa i oroande grad. Vackra ord kan inte dölja det faktum att vi riskerar allvarliga sysselsättningssvårigheter. Även om man genomför ambitiösa omskolningsplaner, innebär arbetslösheten stora problem såväl för den enskilde som för samhället.

Ofta är det kreditssvårigheter som gör att företagen inte kan klara vad som under mera normala förhållanden skulle betraktas som en tillfällig svårighet. Företagsnedläggande är oftare en följd av likviditetssvårigheter än av ändrade förutsättningar för företaget eller branschen. Även för företag som inte tvingas till drastiska nedskärningar av arbetskraften har kreditssvårigheterna medfört allvarliga återverkningar då det gäller den framtida försäljningsmarknaden. Detta gäller inte minst inom exportbranscherna. Det torde vara bekant att den svenska varvsindustriens svårigheter i hög grad bottnar i att dessa inte kan ge beställarna lika långa krediter som utländska företag, vilka konkurrerar med de svenska varven. På utlandsmarknaden kan möjligheten att lämna krediter ofta vara mera avgörande för konkurrensförmågan än kvaliteter och priser.

Det borde därför vara naturligt att man sökte finna en lösning för företagens kreditbehov inom ramen för de nu gällande kreditinstituten. Under sådana förhållanden kan man knappast undgå att fästa uppmärksamheten på AP-fonderna. De nuvarande reglerna för återlån från AP-fonderna är emellertid, som många gånger tidigare framhållits i riksdagen, utformade på ett orealistiskt sätt. Det som i dagligt tal kallas »återlånsrätt» är ingenting annat än en chimär. Återlånesystemet, såsom det nu är utformat, sporrar inte till en rationalisering av företagen. Automatisering och anskaffning av kapitalkrävande maskinpark borde inte rimligtvis få leda till att företagen får försämrade återlånemöjligheter i förhållande till om det orationella företaget bibehålles. Systemet med en sammankoppling av återlånemöjligheterna och de inbetalda pensionsavgifternas storlek utan ackumuleringsrätt medför också att AP-fonderna inte kan utnyttjas för företagens långsiktiga planering.

Den tid under vilken AP-fonderna nu existerat samt de erfarenheter som

vunnits medför uppenbarligen att systemet med återlån bör bli föremål för omprövning. Det bör vid en sådan utredning prövas om inte de ordinarie kreditinstituten borde beredas tillfälle att upptaga förlagslån i AP-fonderna. Genom sådana förlagslån skulle de svenska bankerna kunna få en gemensam pott för fördelning i form av krediter enligt marknadsmässiga grunder och under bankmässiga former.

Med stöd av ovanstående hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om en utredning om ändrade former för utlåning från AP-fonderna, varvid särskilt bör beaktas möjligheterna att utnyttja banksystemet för en vidgad marknadsmässig användning av pensionsmedlen.

Stockholm den 17 januari 1967

Bengt-Olof Thylén (h) Filip W. Fridolfsson (h) Gunnar Oskarson (h)

Hans Nordgren (h) Carl-Wilh. Lothigius (h) Kurt Söderström (h)